

Integraal denken, ontwerpen en beheren, dat is wat Louise Vet betreft dé insteek voor professionals in de openbare ruimte. Maar hoe ziet dat er concreet uit, hoe pak je dat aan? Met het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) draagt Louise Vet hier oplossingen en handreikingen voor aan.

Net als de

De integrale blik
van Louise Vet

natuur

▷ Een park op het dak van Amsterdam Sloterdijk: veel aandacht voor ecologie.
(foto: Michiel G.J. Smit)

Eigenlijk hoeven we alleen maar naar de natuur te kijken als we onze ruimte duurzamer willen maken', zegt Louise Vet. 'De natuur doet dat namelijk al heel lang heel goed. Ik zie drie leidende principes die we volledig in onze werkpraktijk zouden moeten inbedden. Ten eerste: de natuur heeft geen energieprobleem. De zon is een eindeloze bron van energie waar de natuur dankbaar gebruik van maakt. Die bron, en afgeleiden zoals wind, kunnen wij ook gebruiken zonder de planeet te schaden. Het tweede principe dat de natuur ons bijbrengt, is het sluiten van kringlopen. Daar zijn al goede stappen in gezet, maar we moeten toe naar een situatie waarbij niets meer buiten een kringloop valt. En ten derde: biodiversiteit. De natuur is gebouwd op diversiteit en niet zonder reden: het maakt het systeem enorm veerkrachtig. "Niet al je eieren in één mandje leggen" is een bekende zegswijze; dat is wat de natuur vanzelf doet en dat zouden wij ook meer moeten doen.'

‘Eigenlijk hoeven we alleen maar naar de natuur te kijken als we onze ruimte duurzamer willen maken’

De afgelopen decennia hebben we systemen gebouwd die daar haaks op staan. Er wordt vaak gefocust op één doelstelling, waarbij negatieve bijeffecten worden afgewenteld. We maken grondstoffen op zonder ze te vervangen. Dat werd in 1972 al door de Club van Rome vastgesteld in het spraakmakende rapport ‘De grenzen aan de groei’, maar het lijkt er soms op dat nu pas het kwartje is gevallen. Louise Vet: ‘We hebben nog lang kunnen doormodderen, maar we lopen steeds harder tegen de grenzen van ons lineaire model aan. Neem fosfaat: overmatig gebruik schaadt het ecosysteem en bovendien spoelt het langzaam weg naar de bodem van de oceaan; het wordt heel moeilijk om het daar nog te delven. Terwijl het een extreem waardevolle grondstof is voor alle leven op deze planeet en het nog maar beperkt voorradig is in mijnen op een paar plekken op aarde.’

Hoe maak je verstandige keuzes?

Bij ontwerpers en beheerders van de openbare ruimte is vaak een sterke wil aanwezig om duurzaam en circulair te werken, maar hoe maak je verstandige keuzes hierin? Je kunt niet alles tegelijk aanpakken en aandacht voor het ene kan ten koste gaan van aan-

‘We hebben nog lang kunnen doormodderen, maar we lopen steeds harder tegen de grenzen van ons lineaire model aan’

dacht voor het andere. Louise Vet erkent dit maar denkt toch dat het minder ingewikkeld is dan het lijkt. ‘Zet bij alles wat je aanpakt die integrale, duurzame bril op. Kijk hoe je je plannen zoveel mogelijk in lijn kunt brengen met de principes die de natuur ons bijbrengt. Dan zie je bijvoorbeeld dat waterschappen goed bezig zijn met het oogsten van grondstoffen uit rioolwater. Met energie- en grondstoffenfabrieken worden er allerlei waardevolle stoffen uitgehaald. En nieuwe gebouwen kunnen per saldo energieleverend zijn. Wat mij betreft wordt dat zo snel mogelijk de norm voor alle gebouwen.’

Helaas ziet Louise Vet ook tegengestelde trends. ‘Ons land wordt momenteel in hoog tempo “verdoosd”: distributiecentra schieten als paddenstoelen uit de grond op goed bereikbare plekken. Aan die gebouwen worden vrijwel geen specifieke duurzame of circulaire eisen gesteld, want het concept “Nederland distributieland” moet ongehinderd doorgang vinden. Zonde van die schaarse, slecht benutte ruimte in ons kleine, dichtbevolkte land.’ Ook op hoogstedelijke plekken ziet Louise Vet minder geslaagde voorbeelden. ‘Ik stond laatst op de loopbrug bij Utrecht Centraal en overzag het heringerichte gebied aan de Jaarbeurszijde. Afgezien van wat bomen zag ik één stenige vlakke met maar één soort: de homo sapiens. Op hete dagen warmt het daar veel sterker op dan op andere plekken. Een gemiste kans. Bij Amsterdam Sloterdijk vind ik dat ze het wel goed hebben gedaan. Daar is een park op het dak van het station gebouwd, met veel aandacht voor ecologie.’

Sinusmaaien met Tennet

Een ander positief voorbeeld vindt Louise Vet het nieuwe maaibeheer van netbeheerder Tennet. ‘Ze zijn daar, in samenwerking met de Vlinderstichting, met sinusmaaien aan de slag gegaan: niet alles in één keer platmaaien maar slingerend in stroken maaien en delen overlaten zodat de flora en fauna kans krijgt zich te herstellen. De eerste resultaten zijn spectaculair: 72 procent van de insecten konden zo behouden blijven. Bij normaal maaien zouden deze insecten het niet hebben overleefd. Het is nu zaak om dit zo snel

▷ Cursus Sinusbeheer in de praktijk van Landschapsbeheer Gelderland.

▷ Louise Vet: 'Ecologisch denken midden in de samenleving brengen, dat is onze missie.' (foto: NIOO-KNAW)

mogelijk uit te breiden naar alle hoogspanningsmasten. Ik zie in dat verband ook grote kansen voor ProRail: spoortracés kunnen zo beheerd worden dat ze meer ecologische waarde krijgen. Juist bij dit soort lijnvormige structuren, die een ecologische verbinding tussen de stad en het omliggende gebied vormen, is de ecologische winst groot.'

Ook voor de gemeente Amsterdam ziet Louise Vet een grote kans. 'De komende jaren moeten veel kades worden hersteld, twintig keer zoveel als de laatste jaren. Je kunt enorm veel biodiversiteitswinst boeken door kades consequent natuurinclusief in te richten, bijvoorbeeld met zachte taluds waar dat kan.' Maar ook kleine projectjes hebben de belangstelling van Louise Vet. 'Het kan echt minimaal zijn en toch verschil maken. Als je in je tuin bijvoorbeeld reliëf aanbrengt, heb je er door de schaduwwerking gelijk een paar microklimaten bij.'

Alles is ecologie

Groot, klein, energie, kringlopen, biodiversiteit: wat Louise Vet betreft komt werkelijk alles in aanmerking voor de integrale, ecologische benadering die zij voorstaat. 'En natuurlijk, we weten nog niet alles, maar met ons instituut zijn we iedere dag bezig om uit te zoeken hoe we kennis van de natuur - ecologische kennis - kunnen inzetten om ons handelen te verduurzamen. Dat is ook nadrukkelijk onze missie: ecologisch denken midden in de samenleving brengen. En ook daar zie je weer een grote verscheidenheid in aard en schaal van de activiteiten. We ondersteunen bijvoorbeeld het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, maar we werken ook aan een scala van andere, door de natuur geïnspireerde, oplossingen zoals een algentechnologie om op biologische wijze medicijnresten uit rioolwater te halen zodat ze niet in het oppervlaktewater terecht komen. Ik ben ervan overtuigd dat ecologie dé wetenschap van de 21e eeuw wordt, gezien de opgaven waar we voor staan.'